

דינים וחומרות בניקוי הבית לפסח

קטעים משוע"ר – הקשורים לנושא השיעור

שוע"ר סי' תלד

ו אם נשארו כמה פירורים חמץ בזוויות ובחורים ובסדקים שלא מצאם בבדיקה הרי הם בטלים מאליהם ואין צריך לבטלם ולהפקירם שמאליהם הם הפקר שהרי אינם חשובים כלל בעיני בני אדם ואף אם היה מוצא אותם בבדיקתו לא היה נוטלם ואוכלם אלא היה משליכם למקום הפקר או שורפם.

שוע"ר סי' תמב

ג ומדברי סופרים אפילו פחות מכזית חמץ שנתערב ויש בהתערובת טעם חמץ חייב לבערו בערב פסח גזירה משום כזית שלם ... ואם עבר עליו הפסח ולא ביערו הרי כל התערובת הזו אסור באכילה מפני שיש בו טעם חמץ שעבר עליו הפסח.

כח אע"פ שמן התורה אפילו אם לא ביטלו אינו חייב לבערו אלא אם כן יש בו כזית שנאמר לא תאכל עליו חמץ וגוי ולא יראה לך שאור וגוי מה אכילה בכזית אף ראייה בכזית מכל מקום מדברי סופרים אפילו פחות מכזית חמץ שהוא עומד בעינו ואינו מודבק לדבר אחר חייב לבערו, גזרה משום כזית, ואפילו נתערב בדבר אחר ויש בתערובות טעם חמץ חייב לבערו אע"פ שביטלו, גזירה שמא ישכח ויאכל ממנו בפסח ויש כאן איסור מן התורה, שבכל איסורי מאכלות אפילו פחות מכזית אסור מן התורה שנאמר כל חלב וגוי כל לרבות חצי שיעור.

כט בצק שבעריבה או שבשאר כלים ... בצק הדבוק לכותל הבית או לקרקעיתו או לקורותיו אם אין ממנו כזית ... די לו בביטול ... אבל אם לא ביטלן וכבר הגיע שעה ששית שאין בידו לבטלן אפילו אם אין שם אלא פחות מכזית והוא דבוק בבית או בכלי חייב לבערו מן העולם לגמרי גזירה משום כזית שהוא עובר עליו מן התורה אם לא ביטלו.

ל וכל זה מעיקר הדין, אבל ישראל קדושים הם ונוהגין להחמיר על עצמן וגוררים כל החמץ הנמצא אפילו משהו והוא דבוק בבית או בכלי. ומחמירין עוד לגרור הספסלים והכסאות והכתלים שנגע בהן חמץ.

לא ועריבה שלשין בה חמץ כל השנה ... סלי נצרים שמניחין בהם חמץ כל השנה כיון שאי אפשר לנקרם היטיב טוב להחמיר וליתנם לנכרי במתנה גמורה קודם הפסח ויחזור ויטלם ממנו אחר הפסח, וכן טוב לעשות בכלים שמניחין בהן קמח כל השנה, אף על פי שאינו רוצה להשתמש בהן בפסח.

שוע"ר סי' תמד

ח אין לבשל לשבת זה מיני הריפות או מיני קמחים או שאר כל מיני תבשילין שדרך לידבק בקדרה או בקערה כדי שלא יצטרך להזיחן בשבת אחר גמר האכילה להסיר את החמץ הדבוק בהן שהרי הדחה זו אינה לצורך השבת ואסור להזיח כלים שלא לצורך השבת כמו שנתבאר בסי' שכ"ג.

ואם עבר ובישל מינים אלו ונדבקו בכלים בענין שאי אפשר לקנחם היטיב שלא ישאר בהם מאומה מותר להזיחם בשבת כיון שיש בהדחה זו צורך מצוה להעביר החמץ מהכלי כדי לבערו וטוב להזיחם אפילו אין בהם אלא מעט חמץ בענין שאין צריך לבערו מעיקר הדין כמו שנתבאר בסימן תמ"ב אבל אם אפשר לו לקנחם היטיב אסור להזיחם בשבת.

ט אחר שגמר מלאכול סעודת שחרית בשבת זה קודם שעה חמישית ינער היטיב המפה שאכלו עליה מן הפרורין הדקין שנשארו בה והקדירות והקערות והכפות ושאר הכלים שנשתמש בהן חמץ יקנחם היטיב באצבעו שלא ישאר בהם חמץ בעין (ויטמין המפה עם שאר כלי החמץ בחדר שאינו רגיל לילך לשם כל ימי הפסח כמו שיתבאר בסימן תנ"א) וישליך הקינוח והפרורין הדקים במקום דריסת הרגלים אפילו בתוך ביתו דכשתגיע שעה ששית כבר הן מבוערין על ידי דריסת הרגלים.

אבל אם נשארו לו פירורין גדולים צריך ליתנם לנכרי במתנה גמורה ואף על פי שאסור ליתן בשבת מתנה שאין בה צורך השבת כמו שנתבאר בסימן ש"ו עיין שם מכל מקום כיון שהוא עושה כן כדי

לבער החמץ מרשותו שלא יעבור עליו בפסח בבל יראה הרי יש בנתינה זו צורך מצוה ומותר ליתן מתנה לצורך מצוה כמו שנתבאר שם.

ומכל מקום צריך לזהר שלא יאמר לו להוציאן מביתו למקום שאסור לטלטל בו בשבת מן התורה ואף על פי שהוא יודע שהנכרי יוציאנו ועל מנת כן הוא נותן מכל מקום כיון שאינו אומר לו בפירוש שיוציאנו הרי הנכרי עושה כן מדעת עצמו ואינו שלוחו של ישראל.

שוע"ר סי' תמו

ג [המוצא בפסח חתיכת חמץ] אם אין בה כזית לא יברך על ביעורה, לפי שיש אומרים שפחות מכזית חמץ אין צריך לבערו כלל אם כבר ביטלו קודם הפסח כמו שיתבאר בסי' תנ"ט, ויש לחוש לדבריהם שלא לברך על ביעור פחות מכזית חמץ שכל ספק ברכות להקל.

ד במה דברים אמורים כשמצא חמץ שנתחמץ קודם הפסח שכבר ביטלו כשאמר כל חמיעא כו', אבל אם נתחמצה לו עיסה בתוך הפסח שאין בידו לבטלו עכשיו, אע"פ שאין בה כזית חייב לבערו לדברי הכל גזירה משום כזית שלם שעובר עליו בבל יראה ובל ימצא מן התורה, ולפיכך חייב לברך על ביעורה.

שוע"ר סי' תנא

א כל הכלים שאינו רוצה להכשירן לפסח על ידי הגעלה או ליבון וכן כל כלי חרס שאין להם הכשר על ידי הגעלה וליבון אם הוא רוצה להשהותן עד לאחר הפסח צריך לשפשפן (עיין סימן תמ"ד) היטיב קודם שעה ששית בערב פסח ולהדיחן מעט בענין שלא יהא חמץ ניכר בהן ויצניעם במקום צנוע שאינו רגיל לילך לשם כל ימי הפסח כדי שלא ישכח וישתמש בהן בפסח ואע"פ שכל הכלים הבלועים משאר איסורין מותר להשהותן עמו בבית ואין חוששין לשכחה מכל מקום חמץ כיון שהוא רגיל בו כל השנה יש לחוש בו יותר לשכחה. וטוב לסגרם בחדר מיוחד ולהצניע המפתח שלא ילך לשם כל ימי הפסח.

שוע"ר סי' תס

ה הלש עיסה אחר זמן איסור חמץ טוב שיאמר בשעת לישה כל פירורין שיפלו בשעת לישה ועריכה וכן הבצק שידבק בכלים אני מבטל ומפקיר אותם ... (ואף שנתבאר בסי' תל"ד שהפרורים אין צריך לבטלם ולהפקירם כלל שמאליהם הם הפקר, היינו פירורי הפת שאי אפשר שיתדבקו יחד וכל פירור בפני עצמו אינו חשוב כלום ובטל מאליו, אבל פירורי בצק כיון שאפשר שעל ידי כיבוד הבית יתקבצו ויתדבקו ויהיו חתיכה אחת יש בהן חשיבות קצת ואינן בטלים מאליהם).

ו ולאחר גמר הלישה צריך לכבד את הבית ואת השולחן שעשו עליו מצות ואת מקום הלישה כדי לבער את הפרורין שאע"פ שבטלם קודם שנתחמצו מכל מקום לאחר שנתחמצו צריך הוא לבערם שלא יהיה חמץ ברשותו בפסח.

סדר מכירת חמץ

וכן כלים מחומצים שיש עליהם חמץ בעין. ובכלל סך הכל העולה מכל החמץ הנ"ל נכללו ג"כ במכירה זו חתיכות חמץ שימצאו בחדרים הנ"ל ואין עליהם מקח כלל ואין עליהם שום קונה והרי הן של הערל.

הגהות שער הכולל לסדר מכירת חמץ

צריך לנקות ולשפשף הכלים שלא יהיה עליהם חמץ בעין, כמ"ש בשו"ע סי' תנ"א סעיף א', ובפרט כלי סעודה שאפשר לנקותם עדיין, ואפילו בשבת התירו לקנותם היטב באצבעו שלא ישאר בהם חמץ בעין, ושאר הכלים שלא נשתמשו בשבת מסתמא שפשפו וקנחו אותם קודם השבת, והנקיים לא נכללו בהמכירה ... ולכן הוסיף בכאן את התיבות שיש עליהם חמץ בעין להורות שכלי סעודה לא נמכרו כלל.